

گزارش

معمای شرق

این دیپلمات که پیش‌تر سمت سفیر ایران در ارمنستان را هم بر عهده داشته، تصریح می‌کند: «از منظر تاریخی، جمهوری اسلامی ایران از ابتدای انقلاب با نوعی فشار مستمر سیاسی و اقتصادی مواجه بوده است. از تحریم‌های تسلیحاتی زمان جنگ تا محدودیت‌های بانکی و نفتی پیش و پس از برجام، کشور همواره زیر ذره‌بین بوده است». در نتیجه او یادآور می‌شود: «حتی در دوران دولت اوباما که فضای برجام ایجاد شد، تحریم‌های بانکی و پولی برداشته نشد و در دولت اول ترامپ و خروج او از برجام، اروپایی‌ها هم در عمل به وعده‌های اقتصادی خود پایبند نبودند و نمونه بارز آن ناکامی کامل سازوکار اینستکس بود». و به تعبیر سقائیان: «حتی یک سنت هم گردش مالی برای ایران نداشت».

سفیر سابق ایران در تانزانیا و آکرودپته در ملاوی، در ادامه تحلیل خود بر این باور است: «تحریم‌ها در واقع پوسته‌ای سیاسی‌اند که با هر تغییر در مناسبات بین‌المللی، رنگ تازه‌ای به خود می‌گیرند». بنابراین به گفته او: «تحریم‌ها از ابتدا ابزار فشار بوده‌اند، نه هدف. حالا اگر اسمش مکانیسم ماشه باشد یا قطع‌نامه، ماهیت همان است؛ تلاش برای محدودکردن قدرت تصمیم‌گیری ایران». با این حال، سقائیان باور دارد: «در برابر چنین سیاستی باید با تعادل و عقلانیت رفتار کرد، نه واکنش احساسی». او معتقد است: «روابط ایران با روسیه و چین باید واقع‌بینانه و بر پایه منافع متقابل تنظیم شود، چراکه این کشورها نیز در محاسبات اقتصادی و سیاسی خود تابع منافع بزرگ‌ترند».

سیدعلی سقائیان با اشاره به «ضرورت تنوع‌بخشی در سیاست خارجی، بر استفاده هوشمندانه از ظرفیت‌های منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای تأکید می‌کند». او حضور فعال ایران در پیمان‌هایی مانند اتحادیه اقتصادی اوراسیا، اکو، آسه‌آن، سازمان همکاری شانگهای و بریکس را فرصتی ارزشمند برای گسترش همکاری‌های اقتصادی، سیاسی و امنیتی می‌داند. به باور مفسر حوزه سیاست خارجی: «این پیمان‌ها به ایران امکان می‌دهند که ضمن کاهش وابستگی به بازارهای محدود و سنتی، به شبکه‌ای چندقطبی از روابط بین‌المللی دست یابد». این کارشناس همچنین «اهمیت تعامل با کشورهای آمریکای لاتین و آفریقای جنوبی» را هم پیش می‌کشد و «این حوزه‌ها را میدان‌هایی مناسب برای ایجاد توازن در مناسبات جهانی ایران معرفی می‌کند».

این دیپلمات پیشین کشور در ادامه به پیمان راهبردی ۲۵ساله با چین و تفاهم‌نامه بلندمدت ۲۰ساله با روسیه اشاره می‌کند و آنها را گام‌های مهمی در مسیر «تحمیک روابط شرق‌محور، اما متعادل» می‌داند. او یادآور می‌شود: «طی روزهای اخیر ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، به‌طور رسمی از آغاز عملیاتی‌شدن این توافقات با ایران خبر داده است؛ موضوعی که می‌تواند زمینه‌ساز گسترش همکاری‌های اقتصادی، انرژی، ترانزیت و فناوری میان تهران، مسکو و پکن شود.» و به تعبیر سقائیان، «ظرفیت‌های نوینی را در اختیار ایران برای حضور مؤثرتر در عرصه بین‌الملل قرار دهد».

سرکنسول پیشین ایران در کراچی پاکستان در بخش دیگری از گفت‌وگوی خود، به جنبه‌های روانی و رسانه‌ای تحریم‌ها اشاره می‌کند و به «شرق» می‌گوید: «بخش بزرگی از تأثیر این اقدامات نه در حوزه واقعی اقتصاد، بلکه در جنگ روانی و شناختی علیه افکار عمومی ایران شکل می‌گیرد». سقائیان ادعان دارد: «غرب، به‌ویژه آمریکا و رسانه‌های وابسته به آن، در جنگ شناختی و روایت‌سازی از واقعیت‌ها بسیار حرفه‌ای‌تر عمل کرده‌اند». با چنین برداشتی، مفسر حوزه سیاست خارجی تصریح می‌کند: «بسیاری از خبرهایی که این روزها پیرامون تأثیرات فاجعه‌بار ماشه بر اقتصاد و بیم فروپاشی اقتصاد منتشر می‌شود، عملاً فاقد پشتوانه واقعی است، ولی در جامعه اثر می‌گذارد». به اعتراف سقائیان: «متأسفانه ما در تولید محتوای رسانه‌ای هنوز حرفه‌ای عمل نکرده‌ایم و همین باعث می‌شود اخبار جعلی یا اغراق‌آمیز فضا را در دست بگیرد». او در ادامه می‌افزاید: «بزرگ‌نمایی قدرت یا تهدید ایران از سوی رسانه‌های غربی، هدفی دوگانه دارد؛ از یک سو، ترس و مشروعیت برای سیاست‌های ضد ایرانی ایجاد می‌کند و از سوی دیگر، ذهن افکار عمومی داخل ایران را به بی‌ثباتی و ترس از آینده سوق می‌دهد». به گمان او: «رسانه‌های داخلی باید با شفافیت، سرعت و واقع‌گرایی بیشتری اطلاع‌رسانی کنند تا در برابر این جنگ شناختی بتوانند مؤثرتر عمل کنند».

سیدعلی سقائیان که سابقه کارداری ایران در آرژانتین و نیجریه را نیز در کارنامه دارد، در بخش دیگری از گفته خود به مسئله تصویب لوایح مربوط به FATF و به‌ویژه CFT اشاره می‌کند و موضع را این‌گونه کالبد شکافی می‌کند: «اگرچه این موضوع نباید به تحریم‌ها گره زده شود، اما تصویب این لایحه در شرایط بعد از بازگشت تحریم‌ها به معنای آن است که تهران درصدد است هزینه همراهی با دیگر هم‌پیمانان خود را در حوزه پولی و بانکی و سایر محدودیت‌ها کاهش دهد». از نظر او، «پیوستن یا نپیوستن به این سازوکارها بیش از آنکه سیاسی باشد، جنبه فنی و اقتصادی دارد و باید با هدف کاهش هزینه‌های مبادلات مالی بررسی شود». این تحلیلگر یادآور می‌شود: «دولت ایران پیش‌تر شفافیت در نظام بانکی را اعلام کرده بود و حتی دسترسی‌هایی نیز در اختیار نهادهای بین‌المللی قرار داده شده بود، اما فشار سیاسی آمریکا مانع از بهره‌برداری اقتصادی از آن شد».

مدیر کل پیشین امور تشریفات وزارت امور خارجه در تحلیل روندهای جهانی می‌گوید: «فضای بین‌المللی دیگر یک‌دست نیست، چراکه پس از جنگ اوکراین و تشدید رقابت میان آمریکا و چین، نظم جهانی دچار شکاف‌های عمیقی شده است؛ بنابراین نمی‌توان انتظار داشت کشورها به طور کامل از قطع‌نامه‌ها تبعیت کنند. این وضعیت برای ایران هم فرصت است و هم تهدید؛ فرصت از آن رو که چندقطبی‌شدن دنیا می‌تواند امکان مانور بیشتری به ایران بدهد و تهدید از آن حیث که محاسبه اشتباه یا اتکای بیش از حد به یک جبهه می‌تواند خسارت‌آفرین باشد».

سفیر پیشین ایران در ارمنستان همچنین بر اهمیت حقوقی ماجرا تأکید می‌کند و می‌گوید: «بسیاری از حقوق‌دانان مستقل بین‌المللی، بازگشت مکانیسم ماشه را غیرقانونی می‌دانند». بنابراین از دیدگاه او: «اقداماتی که اتحادیه اروپا در پی آن انجام داده، می‌تواند با چالش‌های حقوقی جدی مواجه شود و حتی مراجعه ایران به دیوان‌ال‌های، از نظر حقوق بین‌الملل کاملاً قابل دفاع است». سقائیان این را هم تصریح می‌کند: «باید در کنار مواضع سیاسی، از مسیرهای حقوقی و دیپلماتیک نیز برای دفاع از منافع ملی استفاده کرد؛ چراکه دنیا امروز، دنیای گفت‌وگو و مستندات است نه شعار». سفیر سابق ایران در برزیل، در بخش دیگری از گفت‌وگو با اشاره به اینکه سیاست خارجی ایران باید واقع‌گرا، چندوجهی و به دور از افراط در شرق یا غرب‌گرایی باشد، خاطرنشان می‌کند: «دیپلماسی یعنی هنر حفظ منافع ملی در میان تضاد منافع دیگران. ما اگر بتوانیم از ظرفیت‌های موجود در شرق و غرب توانمان بهره ببریم، تحریم‌ها نمی‌تواند ما را زمین‌گیر کند. اما اگر خودمان دایره تعامل را تنگ کنیم، فرصت‌ها هم از بین می‌روند».

شرق؛ دیروز دادگاه استیناف انگلستان با رد اعتراض شرکت ملی نفت ایران، رای دادگاه بدوی لندن درباره مصادره ملک موسوم به «خانه شرکت ملی نفت» (NIOC House) را تأیید کرد. به این ترتیب، یکی از ارزشمندترین املاک متعلق به دولت ایران در لندن برای پرداخت حکم ۲.۴ میلیارد دلاری به شرکت اماراتی کرسنت پترولیوم، به نفع این شرکت مصادره شد. این حکم، حلقه‌ای دیگر از زنجیره پیچیده و پرابهام در پرونده‌ای است که از ابتدای دهه ۱۳۸۰ و در قالب قراردادی میان شرکت ملی نفت ایران و شرکت کرسنت برای صادرات گاز طبیعی آغاز شد؛ قراردادی که حالا به نماد شکست حقوقی و دیپلماتیک ایران در محافل بین‌المللی تبدیل شده است.

از قرارداد تا اتهام خیانت

قرارداد کرسنت در سال ۲۰۰۱ میلادی (۱۳۸۰ شمسی) میان شرکت ملی نفت ایران و شرکت کرسنت پترولیوم امارات به امضا رسید. بر اساس این قرارداد، ایران متعهد شد روزانه ۱۵۰ میلیون فوت مکعب گاز از میدان سلمان را به امارات صادر کند؛ رقمی که در مراحل بعد قرار بود تا سقف ۵۰۰ میلیون فوت مکعب در روز افزایش یابد. زمان اجرای قرارداد ده‌ماه ۱۳۸۴ تعیین شد. اما از ابتدا اجرای این قرارداد با مانع مواجه بود. در فاصله امضای قرارداد تا آغاز بهره‌برداری، شرکت توسعه‌دهنده میدان تغییر کرد و شرکت پتروایران -شرکتی تازه‌تأسیس و فاقد سابقه اجرایی- به‌جای شرکت تأسیسات دریایی انتخاب شد. این تصمیم، تردیدهایی درباره میزان آمادگی فنی و توان عملیاتی طرف ایرانی پدید آورد، به‌ویژه آنکه پروژه با تعهدات بین‌المللی همراه بود. هم‌زمان با نزدیک‌شدن به زمان اجرای قرارداد، نهادهای نظارتی از جمله دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور، ایراداتی جدی به بندهای قرارداد، قیمت گاز، ساختار حقوقی و حتی مبنای امنیتی آن وارد کردند. حسن روحانی، دبیر وقت شورای عالی امنیت ملی، حمیدرضا کاتوزیان رئیس کمیسیون انرژی مجلس و دیگر مقامات نیز خواستار بازنگری در قرارداد شدند. در بهمن ۱۳۸۴، محمدرضا رحیمی، رئیس وقت دیوان محاسبات با تعبیر «خیانت» از قرارداد یاد کرد و خواستار لغو آن شد. از اینجا عملاً اجرای قرارداد متوقف و اختلافات با طرف اماراتی آغاز شد.

فساد، بدعهدی یا بازی حقوقی؟ در سال ۱۳۸۸ شرکت کرسنت علیه ایران به داوری بین‌المللی در لاهه شکایت کرد. ایران با استناد به مدارکی از جمله گزارش‌هایی درباره فساد و پرداخت رشوه در فرایند امضای قرارداد، مدعی شد این قرارداد نباید الزام‌آور شناخته شود. این ادعا تا مدت‌ها توانست مسیر رای داوری را به سود ایران تغییر دهد. در همین سال‌ها، علیه چند نفر از مقامات سابق نفتی ایران از جمله بیژن زنگنه، وزیر نفت و نفع‌برنده‌های قضائی تشکیل شد. سازمان بازرسی کل کشور نیز اعلام کرد در فرایند امضای قرارداد، افراد دلال و برخی شخصیت‌های سیاسی از جمله مهدی هاشمی‌رفسنجانی نقش داشته‌اند. اما همین استاد ایران به فساد، برگ برنده‌ای برای طرف مقابل شد.

قوانین بریتانیا و مصادره ملک ایرانی

درنهایت هم در یکی از آخرین اقدامات حقوقی، شرکت کرسنت با استناد به قانون ورشکستگی بریتانیا، انتقال مالکیت ساختمان NIOC House از شرکت ملی نفت ایران به صندوق بازنشستگی کارکنان نفت را اقدامی برای فرار از پرداخت بدهی معرفی کرد. دادگاه لندن نیز این استدلال را پذیرفت و حکم به باطل‌شدن انتقال و مصادره ساختمان به نفع کرسنت داد. دادگاه استیناف انگلستان نیز این هفته، حکم صادره را تأیید و اعلام کرد این انتقال «به‌بهای کمتر از ارزش واقعی» و با هدف دور نگه‌داشتن دارایی‌ها از دسترس طلبکاران انجام شده است. این حکم به معنای قطعی‌شدن توقیف یکی از مهم‌ترین املاک ایران در لندن و نقطه پایانی بر تلاش‌های حقوقی شرکت ملی نفت برای جلوگیری از واگذاری آن است.

ساختمانی در خیابان ویکتوریای لندن

ساختمان شرکت ملی نفت ایران در خیابان ویکتوریای لندن، با چشم‌اندازی از بیگ‌بن و میدان پارلمان، یکی از بهترین موقعیت‌های اداری در قلب این شهر به شمار می‌رود. بخشی از این ساختمان به شرکت‌های تجاری واگذار شده، اما بخش‌هایی نیز در اختیار شرکت ملی نفت ایران بوده و طبق اسناد رسمی بریتانیا، تا دست‌کم سال ۲۰۱۷ به عنوان آدرس مکاتباتی امور بین‌الملل این شرکت ثبت شده است. اتاق بازرگانی ایران و بریتانیا نیز مدتی در این ساختمان فعالیت داشت، اما با بازگشت تحریم‌های آمریکا و ناکامی اینستکس، فعالیت آن کاهش یافت.

مصادره ساختمان ملی نفت با شکست حقوقی ایران در سایه قرارداد کرسنت

بهای غفلت در لندن

پشت پرده عدم النفع ملی

در سال ۱۳۹۰ کیفرخواست دیگری علیه نفت نفر از اعضای وقت هیئت‌مدیره شرکت ملی نفت ایران دایر بر مشارکت در جعل و استفاده از اسناد مجعول صورت‌جلسه هیئت‌مدیره صادر شد. جهانگیر افروز: در سال ۱۳۹۰ کیفرخواست دیگری علیه ۱۷ نفر از اشخاص حقیقی و حقوقی به اتهام مشارکت در تبانی برای انعقاد قرارداد فروش گاز و پرداخت رشوه و تحصیل مال نامشروع صادر شد که ابتدا در شعبه ۱۱۹۲ دادگاه عمومی جزایی تهران و سپس در شعبه ۸۰ دادگاه کیفری استان تهران رسیدگی شد و به موجب دادنامه هشت نفر به اتهام تبانی در معاملات دولتی محکوم و از نظر اتهام جعل و استفاده از اسناد مجعول تبرئه شدند. سخنگوی قوه قضائیه گفت: پرونده درباره برخی اتهامات متهمین مفتوح ماند و در نهایت پرونده به شعبه ۷۶ دادگاه کیفری استان تهران و در ادامه به شعبه ۶ کیفری یک استان تهران ارجاع شد و در سال ۱۳۹۹ کیفرخواست دیگری دایر بر تبانی در معاملات دولتی صادر شد و در تاریخ ۶ اسفند ۱۴۰۱ دادگاه رای محکومیت برای هشت متهم برای پرداخت رشوه و تحصیل مال نامشروع صادر کرد که با اعتراض متهمان پرونده به دادگاه تجدیدنظر ارسال شده است و در دادگاه تجدیدنظر با اعمال تغییراتی حکم صادره عیناً تأیید شد.

سایه بلند کرسنت بر سیاست انرژی ایران

مصادره ساختمان شرکت ملی نفت در لندن، بیش از آنکه یک شکست حقوقی باشد، نماد بحران‌های انباشته در ساختار حکمرانی انرژی ایران است؛ از ضعف در طراحی قراردادهای بین‌المللی گرفته تا ناهماهنگی در مدیریت پروژه‌های بزرگ، از مداخلات سیاسی گرفته تا فقدان شفافیت و پاسخ‌گویی نهادی، پرونده کرسنت، اگرچه ظاهراً در دادگاه‌های بین‌المللی به پایان رسیده، اما همچنان در ساحت سیاست داخلی ایران زنده است. بخش بزرگی از افکار عمومی، این قرارداد را نشانه‌ای از فساد ساختاری و بی‌برنامگی در دیپلماسی انرژی می‌دانند. در عین حال، منابع رسمی کشور از جمله قوه قضائیه، با تشکیل پرونده‌های متعددی علیه مدیران و سیاست‌گذاران سابق، به دنبال بازسازی اعتبار حقوقی ایران هستند. اما واقعیت این است که بدون بازنگری در شیوه تدوین، اجرا و نظارت بر قرارداد‌های بین‌المللی، تجربه‌هایی چون کرسنت تکرار خواهند شد؛ چه در قالب پرونده‌های داوری، چه در قالب مصادره دارایی‌های ملی.

بقایی: ایران هیچ‌گاه برای مذاکره التماس نمی‌کند

کشورهای همسایه و دوست از اجرای مکانیسم ماشه خودداری کنند

سخنگوی وزارت خارجه همچنین در پاسخ به سؤالی درباره اقدام ترکیه در اعمال تحریم‌های شورای امنیت علیه ایران با توجه به اقدام سه کشور اروپایی برای فعال‌سازی مکانیسم ماشه گفت: اقدام ترکیه در این باره به نظر ما اقدامی غیرضروری و غیرقانونی تلقی می‌شود، به این دلیل که منبها و پیش‌فرض‌هایی که برای اقدام این سه کشور اروپایی در این زمینه وجود دارد، غیرقانونی است. بقایی ادامه داد: درخواست ما از همه کشورها به‌ویژه کشورهای همسایه و دوست این است که از اجرا و اِتردی این تصمیم غیرقانونی که بدون رعایت رویه‌ها انجام شده خودداری کنند. بقایی همچنین تأکید کرد: این نهادها و شرکت‌هایی که در ابلاغیه دولت ترکیه از آنها نام برده شده است، هیچ‌کدام در این کشور دارایی یا حسابی ندارند و آقای کمالوندی، معاون سازمان انرژی اتمی نیز به این موضوع اشاره کردند. او همچنین بار دیگر تأکید کرد: دیپلماسی همواره یک فرایند مستمر است و هر زمان به جمع‌بندی برسیم که استفاده از ابزارهای دیپلماتیک می‌تواند منافع ملی ایران را تأمین کند، حتما تصمیم لازم اتخاذ و اقدامات مقتضی انجام خواهد شد.

که این بازرسی در چارچوب قراردادی که با روسیه درباره این موضوع انجام شده، صورت گرفته است. او ادامه داد: اینکه در آینده چه کار می‌کنیم موضوعی است که باید توسط مراجع ذی‌صلاح که در این موضوع شورای عالی امنیت ملی است درباره آن تصمیم‌گیری شود. بقایی تأکید کرد: با توجه به تحولات انجام‌شده در حال حاضر بدون تردید تفاهم قاهره کارایی ندارد و قابل اجرashدن نیست.

نوبت اول

«خلاصه آگهی عرضه عمومی»

سازمان خصوصی سازی
IRANIAN PRIVATIZATION ORGANIZATION

سازمان خصوصی سازی در نظر دارد در اجرای مصوبه هیئت واگذاری و سایر قوانین و مقررات مربوطه، دارایی و واحدهای ممتاز متعلق به دولت به شرح جدول زیر را عرضه و واگذار نماید. ضمناً نسخ تکمیلی این آگهی، در پایگاه اینترنتی سازمان خصوصی سازی به نشانی www.ipo.ir (قسمت آگهی های عرضه اصل ۴۴) در دسترس می باشد.

ردیف	نام دارایی	روش عرضه	نشانی	مساحت (متر مربع)		ارزش پایه کل (ریال)	شرایط تسویه ثمن معامله			تاریخ برگزاری مزایده
				عرصه	اعیان		درصد حصه نقدی	مدت اقساط (سال)	فاصله اقساط (ماه)	
۱	مجموعه ورزشی تنیس استقلال	مزایده	تهران، خیابان ولیعصر، خیابان شهید نجفی، نرسیده به میدان عطار	۱۷۲۰۹/۳۴	۳۵۲۸/۵	۱۳,۳۳۲,۷۹۶,۵۳۴,۵۷۳	۳۰	۳	۶	۱۴۰۴/۰۸/۰۵
۲	زمین روستای عباس آباد شاهرود		شاهرود - روبروی روستای عباس آباد - ضلع جنوبی جاده تهران مشهد	۷۷۳/۳۷	۱۰۰	۱۰,۶۰۷,۰۷۰,۰۰۰	۵۰	۱	۶	
۳	جایگاه سوخت قصر شیرین		استان کرمانشاه - شهرستان قصر شیرین - بلوار راه کر بلا	۱۱۴۱/۵۸	۳۰۷/۱۲	۳۳۲,۷۹۹,۴۰۰,۰۰۰	۳۰	۳	۶	
۴	جایگاه سوخت شماره ۵۵ تهران		تهران - بزرگراه بابایی - شهرک لویزان ۳ (کوی قمر بنی هاشم)	-	۵۶۴	۴۰,۳۴۲,۰۰۰,۰۰۰	کلاتقد			

نام	روش عرضه	تعداد واحدهای قابل واگذاری*	ارزش پایه کل واحدهای ممتاز قابل واگذاری (ریال)		شرایط تسویه ثمن معامله			تاریخ برگزاری مزایده
			ممتاز	قابل واگذاری (ریال)	درصد حصه نقدی	مدت اقساط (سال)	فاصله اقساط (ماه)	
صندوق سرمایه‌گذاری پالایشی یکم	مزایده	۱۰۰,۰۰۰	۶,۱۱۸,۶۵۵,۰۰۰,۰۰۰	۲۵	۳	۶	۱۴۰۴/۰۸/۰۵	
*میزان کل واحدهای ممتاز به تعداد ۱۰۰,۰۰۰ می باشد؛ که تماماً متعلق به شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران است.								
واگذاری واحدهای ممتاز با رعایت «دستورالعمل اجرایی روش انتخاب مشتریان راهبردی (استراتژیک) و احراز و پایش اهلیت مدیریتی در واگذاری‌ها» انجام می‌شود.								
شناسه آگهی ۲۰۱۷۴۰								